

Vergaderjaar 2025–2026

36 863

Wijziging van de Kieswet in verband met het stellen van nadere regels voor bijstand in het stembokje

Nr. 15

AMENDEMENT VAN HET LID BIKKER

Ontvangen 9 juni 2026

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

I

Aan het opschrift wordt toegevoegd «en het beperken van stemmen bij volmacht».

II

Aan de beweegreden wordt toegevoegd «en dat het tevens wenselijk de mogelijkheid van het stemmen bij volmacht te beperken».

III

Aan artikel I wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

C

In artikel L 4 wordt «twee aanwijzingen» vervangen door «één aanwijzing».

Toelichting

Indiener van dit amendement deelt de doelstelling van de regering om meer kiezers zelfstandig naar het stembokje te krijgen door de wettelijke mogelijkheden om hulp in het stembokje te ontvangen, uit te breiden. Het zoveel als mogelijk zelfstandig kunnen uitbrengen van een stem geniet in de ogen van de indiener van dit amendement de voorkeur.

Voor kiezers die op de verkiezingsdag niet zelf naar het stembureau kunnen gaan, zoals kiezers die tijdelijk in het buitenland verblijven of fysiek niet in staat zijn om een stembureau te bezoeken, vervult het stemmen bij volmacht een belangrijke functie. Tegelijkertijd brengt deze uitzondering op het uitgangspunt dat iedere kiezer persoonlijk zijn of haar

stem uitbrengt risico's met zich mee. Het stemmen bij volmacht staat op gespannen voet met de bescherming van het stemgeheim en de stemvrijheid, omdat niet kan worden vastgesteld of de gemachtigde daadwerkelijk stemt overeenkomstig de wens van de volmachtgever en omdat de regeling ruimte laat voor ongewenste beïnvloeding. De recente gebeurtenissen in de gemeente Gorinchem onderstrepen de noodzaak voor het aanpassen van de regels met betrekking tot volmachtstemmen.

Dit amendement wijzigt het aantal volmachten dat een kiezer mag uitbrengen van twee naar één. Internationale organisaties hebben Nederland herhaaldelijk gewezen op de te ruime mogelijkheden voor het stemmen per volmacht. Onder meer de verkiezingswaarnemers van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) hebben kritiek geuit op het Nederlandse systeem van volmachtstemmen.¹ Ook de Group of States against Corruption (GRECO) heeft in bredere zin benadrukt dat verkiezingsprocessen zodanig moeten worden ingericht dat risico's op ongewenste beïnvloeding, misbruik en fraude zoveel mogelijk worden beperkt.

Door het maximumaantal volmachten per kiezer terug te brengen van twee naar één wordt het risico op het verzamelen en concentreren van stemmen verkleind. Daarmee wordt beter aangesloten bij het uitgangspunt dat iedere stem een persoonlijke keuze van de kiezer behoort te zijn. Tegelijkertijd blijft de mogelijkheid bestaan om via een volmacht deel te nemen aan de verkiezingen wanneer persoonlijk stemmen niet mogelijk is.

Het amendement beoogt daarmee een evenwicht te vinden tussen toegankelijkheid van het kiesrecht enerzijds en de bescherming van de integriteit, transparantie en betrouwbaarheid van het verkiezingsproces anderzijds.

Bikker

¹ <https://odihr.osce.org/sites/default/files/f/documents/c/6/322761.pdf>